

دفتر چهارم

تاریخ شفاهی
نشر معاصر ایران

حروفچینی

گفت و گویا
متخصصان حروفچینی

محمد هاشم اکبریانی

خانه کتاب
اسفند ۱۳۹۸

سرشناسه: اکبریانی، محمدهاشم، ۱۳۴۴ -
 عنوان و نام پدیدآور: حروفچینی: گفت‌وگو با متخصصان حروفچینی/
 محمدهاشم اکبریانی.
 مشخصات نشر: تهران: خانه کتاب، ۱۳۹۸.
 مشخصات ظاهری: ۱۷۶ ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱ س.م.
 فروست: موسسه خانه کتاب؛ ۶۹۱. تاریخ شفاهی نشر معاصر ایران؛ دفتر چهارم.
 شابک: ۱-۵۳۵-۲۲۲-۶۰۰-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 موضوع: حروفچینی -- ایران -- مصاحبه‌ها
 موضوع: Typesetting -- Iran -- Interviews
 موضوع: حروفچینی
 موضوع: Typesetting
 رده‌بندی کنگره: Z۲۵۳
 رده‌بندی دیویی: ۰۷۰/۵۱
 شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۴۲۰۴۱

تاریخ شفاهی نشر معاصر ایران (۴)

موسسه خانه کتاب (۶۹۱)

عنوان: حروفچینی: گفت‌وگو با متخصصان حروفچینی

تاریخ شفاهی نشر معاصر ایران (دفتر چهارم)

تهیه و تنظیم: محمدهاشم اکبریانی

ناشر: خانه کتاب

نوبت چاپ: اول، اسفند ۱۳۹۸

ویراستار: حسن هوشمند

طراح گرافیک: علیرضا کرمی

صفحه‌آرا: عسگر ابراهیمی

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

بها: ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۱-۵۳۵-۲۲۲-۶۰۰-۹۷۸

چاپ و صحافی: چاپ شاد رنگ

نشانی: خیابان انقلاب اسلامی، بین خیابان فلسطین جنوبی و برادران مظفر، شماره ۱۰۸۰

مؤسسه خانه کتاب - شماره تماس ۸۸۴۲۹۸۵

فهرست مطالب

۷	پیش گفتار
۹	مقدمه
۱۱	اسماعیل دمیرچی
۳۹	سعید جام بُر شبستری
۸۷	محمد رضا فیروز خانی
۱۳۳	حسن عباسی

پیش گفتار

در فرآیند تولید کتاب، متخصصان و دست اندرکاران متعدد و توانمندی فعالیت دارند که انتشار یک کتاب مدیون تلاش آن‌هاست. نمی‌توان به کتاب نظر داشت و مثلاً ویراستار، حروفچین، قانونگذار عرصه کتاب، صحاف و... را در تولید آن نادیده گرفت. با همه این‌ها در جامعه ما وقتی سخن از نشر کتاب به میان می‌آید ذهن‌ها بیشتر سمت ناشر و کم‌وبیش کتاب‌فروشی می‌رود. در این سه دهه که تمام فعالیت‌های حرفه‌ای خود را صرف کتاب و گسترش کتاب‌خوانی کرده‌ام این نکته اهمیت فراوانی برای من داشته‌است که چرخه نشر را باید متشکل از عناصری دید که مطالعه همه آن‌ها در کنار هم، امکان تحقیق درباره صنعت نشر را امکان‌پذیر می‌سازد.

موضوع مهم دیگر، نبود تحقیق و پژوهش در خصوص بخش‌های مربوط به نشر است. متأسفانه منبع مشخص و قابل اتکایی که بتواند مبنای کار پژوهشگران باشد، وجود ندارد. به این ترتیب اگر قرار است منابعی وجود داشته باشد چه بهتر گفته‌های کسانی باشد که خود در این راه فعال بوده‌اند و عمری را در این راه صرف کرده‌اند. «خانه کتاب» که یکی از مراکز و نهادهای مرتبط با کتاب بوده و تاکنون آثار فراوانی در این باره منتشر کرده‌است وظیفه خود دید منابع دست‌اولی را تدارک ببیند تا امر پژوهش در این زمینه میسر شود. با چنین نگاهی بود که طرح «تاریخ شفاهی نشر معاصر» شکل گرفت. در این طرح، اصل بر آن است که همه عناصر مؤثر در عرضه کتاب موردنظر قرار گیرند و تاریخ حیات آن‌ها در دوران معاصر از خلال گفت‌وگو با سرآمدان هر رشته به‌تصویر کشیده شود.

بی‌شک تاریخ نشر کتاب در ایران برخاسته از تاریخ زندگی حرفه‌ای ویراستار، موزع، کتابدار و ... است و اگر آیندگان بخواهند دربارهٔ نشر امروز سخنی بگویند و پژوهشی انجام دهند، این کتاب‌ها منبع بسیار مهمی خواهد بود. قدم اول در این راستا را به تاریخ شفاهی «ویراستاری» اختصاص دادیم که شروعی بود برای کار در دیگر حوزه‌ها. در گام دوم به «پخش کتاب» پرداختیم که در جای خود اهمیت فراوانی دارد. در ادامه به «کتابفروشی‌ها» پرداختیم و این جلد از مجموعه تاریخ شفاهی نشر معاصر ایران را به «حروفچینی» اختصاص دادیم که در جرعه تولید کتاب نقشی مهم ایفا می‌کنند. گفت‌وگو با عزیزانی که عمری را صرف کار حروفچینی کرده و باعث چاپ کتاب شده‌اند می‌تواند برای تحقیق در حوزه نشر منبع موثقی باشد. امیدوارم توانسته باشیم به یکی از دغدغه‌های جامعه فرهنگی که حفظ و حراست از حیات فرهنگی جامعه است پاسخی مناسب بدهیم که صد البته این پاسخ، در حد توان و ظرفیت‌های ما است.

در انتها وظیفهٔ خود می‌دانم از مجری طرح، آقای محمدهاشم اکبرینی و سایر همکارانشان و همچنین همهٔ همکاران خودم در مؤسسهٔ خانه کتاب که همدلانه چنین فعالیت‌هایی را پیگیری می‌کنند تقدیر کنم.

همین‌طور از مصاحبه‌شوندگان که همگی از سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی این خاک زرخیز هستند و نهایت همکاری را در انجام این مهم داشتند، سپاس‌گزارم. لازم می‌دانم به‌طور اخص یاد کنم از زنده یاد اسماعیل دمیرچی که عمر پربرکتشان صرف پیشبرد کار چاپ و حروفچینی بود و تأثیرشان بدیلی نداشت. گرچه درگذشت ناگهانی ایشان باعث تأسف بود اما خوشحالم که قبل از فوت سراغشان رفتیم و دربارهٔ حروفچینی با وی، به‌عنوان استادی بزرگ، به گفت‌وگو نشستیم. روحشان شاد.

نیکنام حسینی‌پور
مدیرعامل خانه کتاب

زمستان ۱۳۹۸